

कमलामाई नगरपालिकामा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम आ.व. २०७५/०७६

नेपालको संविधान २०७२ वमोजिम सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचनबाट नगरपालिकामा जनप्रतिनिधिले बहाल गरी सकेपश्चातको एक वर्षको अवधिमा नगरपालिकाले सेवा प्रवाह, पूर्वाधार निर्माण, सामाजिक, साँस्कृतिक उत्थानका क्षेत्रमा आधार निर्माण गरी सकेको अवस्था रहेको हुँदा आ.व. ०७५/०७६ मा समग्र नगरवासिको आर्थिक विकास, सुशासन र समृद्धिको चाहानालाई परिपूर्ति गर्ने दिशा तर्फ अभिप्रेरित भई देहाय अनुसारका नीति तथा कार्यक्रमहरु अवलम्बन गरिएको छ ।

(क) आर्थिक विकास सम्बन्धी नीति :

१. नगरपालिकालाई आर्थिक रुपमा सवल बनाउने उद्देश्य अनुरूप करको दायरालाई फराकिलो बनाईने छ र करका नयाँ श्रोतहरुको खोजि गरी आन्तरिक आय वृद्धि गर्ने नीति लिइने छ । यसका लागि सरोकारवालाहरुसँगको छलफललाई तिब्रता दिइने छ ।
२. नगर क्षेत्र भित्रको सबै क्षेत्रमा एकीकृत सम्पत्ति कर लागू गर्ने नीति लिइने छ । यस एकीकृत सम्पत्ति करको दायरा र क्षेत्र वृद्धि गर्दै लगिने छ ।
३. श्रोत परिचालन र व्यवस्थापनलाई बैकल्पिक र यथार्थ फरक बनाउने नीति लिइने छ । यस क्रममा सबै करका शीर्षकहरुलाई कम्प्युटरकृत गरी करदातालाई भन्फट रहित प्रक्रियाबाट सेवा दिइनेछ ।
४. श्रोत परिचालनमा नीजि क्षेत्रको सहभागीता बढाउन Public Private Partnership (PPP) को अवधारणालाई अगाडै प्रतिशपर्धात्मक पद्धति अवलम्बन गर्ने नीति लिइने छ ।
५. व्यवसाय करलाई व्यवस्थित गर्न र नीजि क्षेत्रको सहभागीतालाई प्रभावकारी बनाउन व्यवसायको कारोवार एवं पूँजिको आधारमा वर्गिकरण गरिने छ ।
६. नगरपालिकामा सबै भन्दा बढी कर तिर्ने करदाताहरुलाई र उत्कृष्ट व्यवसायी/उद्योगीलाई सम्मान गर्ने कार्यक्रमको थालनी गरिने छ ।
७. नगर क्षेत्र भित्र रहेको प्राकृतिक श्रोतहरु (नदीजन्य पदार्थ सहित) को समुचित प्रयोगका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनमा जोड दिइने छ ।

(ख) वित्तिय व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति :

१. खर्च गर्ने अख्तियारी र खर्चको कार्यविधि स्थानीय सरकार संचालन ऐन वमोजिम गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
२. योजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्दा, सेवा वा सामाग्री खरिद गर्दा सार्वजनिक खरिद ऐन, नियमावली तथा आर्थिक कार्यविधि अनुसार गरिने छ ।
३. नगरपालिकाको बाँकी पेशकी बेरुजु फछ्यौट, असुल उपर गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा अगाडी बढाइने छ ।
४. पूर्वाधार निर्माण, खरिद कार्य तथा आय संकलनका क्षेत्रमा आव्हान गरिने बोलपत्रलाई अधिकतम रुपमा प्रतिशपर्धा गराउन E-Bidding पद्धति अवलम्बन गर्ने नीति लिइने छ ।

(ग) वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति :

१. नगरपालिकालाई स्वच्छ, सफा एवं वातावरण मैत्री बनाउने नीति अबलम्बलन गरिने छ । स्थानीय टोल विकास संस्था र गैर सरकारी संस्थाहरुको समेत परिचालन गरी सफा सुन्दर हराभराको अभियानलाई अझ प्रभावकारी बनाइने छ । प्लाष्टिक मुक्त अभियानलाई कडा गरिने छ । घरेलु फोहर मैला व्यवस्थापनका लागि चेतनामूलक कार्यहरु संचालन गरिने छ ।
२. नगर भित्र प्रवेश गर्ने वा नगर क्षेत्र भएर गुड्ने हरेक चारपांग्रे सवारीमा अनिवार्य रुपमा डष्टविनको व्यवस्था गर्न लगाइने छ ।
३. वि.पि. राजमार्गमा गुड्ने सवारीबाट यात्रुहरुले कुनैपनि प्रकारको फोहोर सडक किनारामा फाल्ने कुरालाई पूर्णतः निषेध गरिने छ । सडकको शुरु तथा अन्तिम विन्दु एवं अन्य महत्वपूर्ण स्थानहरुमा डष्टविनको व्यवस्था गरिने छ ।
४. सडकको किनारामा हुने खुल्ला सोचको अन्त्यका लागि उपयुक्त स्थानमा पार्किङ तथा शौचालयको व्यवस्था गरिने छ ।
५. हरेक घर, पसल, होटल व्यवसायबाट निस्कने फोहरलाई कुहिने र नकुहिने फोहर भनी उत्पादन स्थलमै छुट्ट्याउने व्यवस्था मिलाइने छ । यसका लागि निश्चित मापदण्ड वा आधारमा न्यूनतम अनुदानमा नगरपालिकाबाट डष्टविनको वितरण गरिने छ ।
६. नगरको फोहर व्यवस्थापनका लागि आवश्यक संख्यामा साधन र जनशक्तिको व्यवस्थापन गरिने छ । साथै Landfill Side लाई थप व्यवस्थित गरिने छ ।
७. विपद्बाट हुने क्षति न्यूनिकरणका लागि विशेष नीति लिइने छ । नगर क्षेत्रको विपद् व्यवस्थापनका लागि योजना तर्जुमा गरी अगाडी बढीने छ ।
८. संकटासन्न अवस्थामा रहेका गाउँ वस्तिहरुको अध्ययन गरी उचित बसोबासको व्यवस्थापन गरिने छ ।
९. विपद्बाट हुने क्षति न्यूनिकरणका लागि तत्काल राहत र उद्धारका कार्यमा जोड दिइने छ । यस कार्यमा सहयोगी संस्था र निकायहरुको परिचालनमा जोड दिइने छ । यस कार्यमा नगर प्रहरीको संलग्नतालाई अझ प्रभावकारी बनाइने छ ।
१०. विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने तारजाली, बोरा र सामाग्रीहरु तयारी अवस्थामा राख्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
११. वातावरणीय संरक्षण तर्फ सुन्दर सफा सहरको अभियानमा समाहित हुन सबै नागरिक उद्यमी व्यवसायीलाई आह्वान गरिने छ । यसका लागि विपद् व्यवस्थापन कोषलाई अझ सवल बनाउँदै यस कोषमा नगरपालिकामा कर तिर्ने करदाताहरुबाट थप १% रकम संकलन गरी राखिने छ ।

(घ) पूर्वाधार विकास सम्बन्धी :

१. आवधिक नगर विकास योजनाको कार्यान्वयनमा जोड दिँदै सडक तथा सतहढल, नदी तटबन्धन, खानेपानी र सिंचाई क्षेत्रको गुरु योजना तर्जुमा गरिने छ ।
२. नगरपालिकाको स्वीकृति विना जग्गा विकास (प्लानिङ) गर्न नपाइने नीति लिइने छ । यसका लागि नगरपालिकाबाट आवश्यक मापदण्ड तथा नीतिगत व्यवस्था गरिने छ ।
३. नगर क्षेत्र भित्रको र नगर-गाउँपालिका जोड्ने सडकहरुको DPR तयार गरी सडक निर्माण तथा स्तरोन्नती गर्ने नीति लिइने छ ।
४. वि.पि. मार्गको आवगमनमा अझ पहजता ल्याउन वैकल्पिक मार्गको अवधारणा अनुसार DPR तयार गरी अगाडी बढिने छ ।

५. आम नगरवासीको आवत जावतमा सहजता ल्याउन हरेक वडामा मोटर बाटो पुऱ्याउने र संचालित बाटोहरुलाई स्तरोन्नती गर्ने नीति लिइने छ ।
६. नगरपालिका भित्र रिङ्ग रोडको अवधारणा अनुरुप सडक विस्तार गर्दै लगिने छ ।
७. “नगरवासी चाहाना, उज्यालो नगरपालिका हाम्रो कामना” को अवधारणा अनुरुप विद्युतको पहुँचबाट टाढा रहेका वस्तिहरुमा विद्युतिकरण गरिने छ । यसका लागि विद्युत प्राधिकरणको सहकार्यलाई वृद्धि गरिने छ । मुख्य बजार क्षेत्र तथा विशेष स्थानहरुमा सडक वत्ति जडानमा जोड दिइने छ ।
८. नगर भित्र रहेका सडकहरुको मापदण्ड समयानुकूल परिवर्तन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
९. नगरका मुख्य शहरी क्षेत्र भित्रका टेलिफोन विद्युत केवल तथा अन्य सेवाका तारहरुलाई व्यवस्थित बनाइने छ । नगरको सुन्दरतामा वृद्धि ल्याउन यस्ता तारहरुलाई जमिन मुनिबाट लैजाने तर्फ जोड दिइने छ ।
१०. राष्ट्रिय भवन संहिता वमोजिम भुकम्प प्रतिरोधि भवन निर्माण गर्न भवन मापदण्ड नीतिलाई थप व्यवस्थित बनाइने छ । साविकको मापदण्ड पूरा गरी १ तल्ला मात्र निर्माण भई नियमित भएका भवनहरुलाई थप १ तल्लासम्म निर्माण गर्न पाउने व्यवस्था गरिने छ ।
११. नगरका सबै नागरिकलाई चार वर्ष भित्र खानेपानी सुविधा उपलब्ध गराउने नीति लिइने छ ।
१२. नगरको समग्र विकासको योजनाको लागि Urban Development Plan र नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण सहितको नगर पार्श्वचित्र (Profile) तयार गरिने छ ।
१३. सडकको दिगो संरक्षणका लागि सडकनालाको निर्माण जोड दिइने छ । नाला सहितको सडक स्तरोन्नतीको कार्यलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
१४. भुकम्पबाट प्रभावित स्टल बजारको दीर्घकालिन योजना बनाई अगाडी बढाइने छ ।
१५. नगर क्षेत्र भित्र सुविधा सम्पन्न सभा हल र सपिङ्ग महल निर्माणमा जोड दिइने छ ।

(ड) सार्वजनिक सेवा प्रवाह र क्षमता विकास सम्बन्धी नीति :

१. नगरपालिकाका वडा कार्यालय मार्फत प्रवाह हुने सबै सेवामा नगरवासीको पहुँच विस्तार गर्न वडा कार्यालयको भवन निर्माणमा जोड दिइने छ । निर्मित भवनमा प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाहको व्यवस्थापन गरिने छ ।
२. सुशासन तथा पारदर्शीताका लागि नगरपालिकाको सूचना प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने, चौमासिक रुपमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने, हरेक योजना तथा कार्यक्रमहरुको सार्वजनिक परीक्षण गर्न र वार्षिक सामाजिक परीक्षण गर्ने नीतिलाई अझ कडाईका साथ अवलम्बन गर्ने नीति लिइने छ ।
३. नगर तथा वडा कार्यालयमा नागरिक वडा पत्रको व्यवस्था गरी सुशासनको प्रत्याभूति गरिने छ ।
४. नगर तथा वडा तहबाट सम्पादित हुने कार्य बोझका आधारमा नगरपालिकाको कर्मचारीको साँगठनिक पदसोपान, जनशक्ति व्यवस्थापन, कर्मचारी दरबन्दी लगायतका लागि संगठन तथा व्यवस्थापन संवेक्षण गरी अगाडी बढिने छ । नगर प्रहरीको सेवालाई अझ विस्तार गर्न संगठनात्मक आकार प्रदान गर्दै जनशक्तिमा वृद्धि गरिने छ ।
५. जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि क्षमता विकास कार्यक्रम तयार गरी लागू गरिने छ ।
६. सेवाको गुणस्तर वृद्धि गर्न तथा प्रविधि मैत्री जनशक्ति व्यवस्थापन गर्न स्वेच्छिक अवकाशको नीतिमा जोड दिइने छ । नियमानुसार पेन्सन अवधि भएका तर अनिवार्य अवकाशको उमेर नपुगेका कर्मचारी वा शिक्षकले स्वेच्छिक अवकाश लिई कुनै उद्योग/व्यवसाय गर्न चाहेमा निजहरुलाई नगरपालिकाको तर्फबाट थप सहयोग प्रदान गर्ने नीति लिइने छ ।

७. कर्मचारीको कार्य क्षमता अभिवृद्धि गर्न जिम्मेवारी बमोजिमको तालिम प्रदान गर्ने र प्रविधि मैत्री बनाउने, योगदानमा आधारित सुविधा, कार्य सम्पादनका आधारमा बढुवा एवं अन्य सुविधा व्यवस्था गरी असललाई पुरस्कार र खराबलाई दण्डको व्यवस्था गरिने छ ।
८. पदाधिकारी, जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीको आचार संहिता तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
९. अन्तर्राष्ट्रिय रुपमा विभिन्न देशहरुका नगरहरुसँगको भगिनी सम्बन्धलाई जोड दिइने छ ।
१०. कर्मचारीहरुको र जनप्रतिनिधिहरुको व्यक्तिगत विवरण कम्प्युटरकृत प्रविधिबाट व्यवस्थित गरिनेछ ।
११. गुनासो व्यवस्थापनका लागि गुनासो सुन्ने अधिकारी तथा सूचना व्यवस्थापनका लागि सूचना अधिकारीको कार्यलाई अझ व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाईने छ ।
१२. दैनिक प्रशासनलाई प्रभावकारी रुपले संचालन गर्न आवश्यक सवारी साधन तथा इन्धनको व्यवस्थापन गरिने छ ।
१३. नगरपालिका कार्यालयको भौतिक सम्पत्तिको उचित व्यवस्थापन गर्दै पुराना र मर्मत गर्न नसकिने वा बढी खर्च लाग्ने असान्दर्भिक सामग्रीहरुको लिलाम विक्री गर्ने नीति लिइने छ ।
१४. आम नागरिक एवं व्यवसायीहरुको सुरक्षा चासोलाई आफ्नो महत्वपूर्ण स्थानहरुमा प्रहरीसँगको सहकार्यमा सि.सि.टि.भि. जडान गर्दै लाने नीति लिइने छ ।

(च) शिक्षा तथा खेलकुद विकास सम्बन्धी नीति :

१. विद्यार्थी संख्या र भौगोलिक दूरीका आधारमा विद्यालय तथा शिक्षक दरबन्दी समायोजन गर्ने नीति लिइने छ ।
२. हरेक विद्यालयलाई लैङ्गिकमैत्री, बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री र प्रविधिमैत्री बनाउँदै लगिने छ ।
३. नगर भित्रका विद्यालयहरुमा विद्यार्थीहरुले चुहिने छानामुनि बसेर पढ्नु पर्ने बाध्यतालाई पूर्णतः अन्त्य गरिने छ । चुहिने छाना भएका विद्यालयका छानाहरु पूरै मर्मत गरिने छ । यसका लागि गैर सरकारी संघ/संस्थाहरुको सहयोग प्राप्त गरिने छ ।
४. नगर भित्रका आधारभूत विद्यालय र बाल विकास केन्द्रहरुमा प्रविधि मैत्री अध्ययन अध्यापनमा जोड दिइने छ । यसका लागि विद्यालयहरुलाई जिन्सी सामग्री उपलब्ध गराउने नीति लिइने छ । प्रविधि मैत्री शिक्षामा जोड दिइने छ ।
५. सार्वजनिक विद्यालयको जग्गा जमिनको संरक्षण व्यवस्थापन र प्रयोगका लागि नीति निर्माण गरिने छ ।
६. अति विपन्न जेहेन्दार विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिने छ ।
७. नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका खेलमैदानहरुलाई विकसित रुपमा विकास गर्नुको साथै स्तरीय स्टेडियम निर्माणका लागि पहल गरिने छ ।
८. राष्ट्रिय स्तरमा पदक प्राप्त गर्न सफल खेलाडीहरुलाई प्रोत्साहनात्मक गर्ने नीति लिइने छ ।
९. सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थी उपस्थित नियमित गर्न विभिन्न प्रकारका प्रोत्साहन क्रियाकलापहरु संचालन गर्ने छ । यस कार्यमा नीजि क्षेत्र तथा गैर सरकारी संस्थाहरुको समेत परिचालन गरिने छ । विद्यार्थीलाई पौष्टिक आहारा वितरण गर्ने नीति लिइने छ ।
१०. शिक्षा क्षेत्रलाई गुणस्तरीय र व्यवस्थित बनाउन बाल कक्षादेखि नै व्यवस्थित कक्षा कोठाको व्यवस्था गर्ने नीति लिइने छ ।
११. यस नगर क्षेत्र भित्रका सम्पूर्ण सामुदायिक विद्यालयहरुको शिक्षामा परिवर्तन गर्नको लागि नयाँ योजनाका साथ अगाडी बढ्ने नीति लिइएको छ ।

(छ) सामाजिक विकास तथा गरिवी निवारण नीति :

१. जातिय, लैङ्गिक विभेद तथा घरेलु हिंसा न्यूनिकरण गर्न, कुप्रथा अन्त्य गर्न टोल विकास संस्थाहरू मार्फत सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
२. वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका व्यक्तिहरूले आफूले सिकेको सीपलाई उद्यमका रूपमा विकास गरी नगरपालिका क्षेत्रमा कुनै उद्यम गर्न चाहेमा निश्चित मापदण्डका आधारमा प्रविधि सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
३. गरिवी निवारण र रोजगार प्रवर्द्धनमा प्रत्यक्ष सहयोग पुऱ्याउने स्थानीय श्रोत साधन उपयोग गरी संचालन हुने प्रकृतिका समूहद्वारा संचालित उद्यम व्यवसायलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइने छ ।
४. बालमैत्री शासन र बालश्रम मुक्त नगर घोषणाका लागि दिगो र प्रभावकारी नीति बनाई कार्यान्वयन गरिने छ ।
५. महिलाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न सीपमूलक तथा क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
६. युवा लक्षित कार्यक्रम तयार गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।
७. अपाङ्गता भएका व्यक्ति, अनाथ असहाय व्यक्ति, विपन्न वर्गका व्यक्ति, आदिवासी जनजाति, मधेशी, दलित, सिमान्तकृत तथा अल्पसंख्यक व्यक्तिका लागि विशेष सामाजिक सुरक्षाका कार्यक्रम संचालन गरिने छ । जेष्ठ नागरिकहरूको सम्मान र संरक्षणमा जोड दिइने छ ।
८. यस नगर क्षेत्र भित्र रहेका विपन्न घरहरूलाई उज्यालो नगर बनाउन घरको छानामा प्रयोग भएका खर, पराल, स्याउलालाई निरुत्साहित गर्दै जस्तापाताको व्यवस्था मिलाउने योजना ल्याइने छ ।
९. नगर क्षेत्र भित्रका गरिवीको रेखामुनी रहेकाको पहिचान गरी उनीहरूकै माग अनुसारको सीपमूलक तालिमको व्यवस्था गरिने र त्यस्ता व्यक्तिहरूले सामुहिक काम गर्न चाहेमा अनुदानका व्यवस्था गरिने छ ।
१०. नगरपालिका भित्र निर्माण हुने सार्वजनिक भवनहरूलाई अपाङ्गमैत्री बनाउँदै लगिने छ ।

(ज) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या सम्बन्धी नीति :

१. गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाका लागि आधारभूत सेवा (मातृशिशु, परिवार स्वास्थ्य, स्वास्थ्य शिक्षा) लाई प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाइने छ ।
२. गुणस्तरीय निःशुल्क औषधी, उपकरण र स्वास्थ्य सामाग्रीको निरन्तर आपूर्ति र उपयोगलाई सुनिश्चित गरिने छ ।
३. स्वास्थ्य क्षेत्रको व्यवस्थित तथा गुणस्तरीय विकासको लागि सार्वजनिक तथा नीजि क्षेत्रको तथा अन्य संघ/संस्थाहरूको सहकार्यलाई प्रवर्द्धन गरिने छ ।
४. शहरी स्वास्थ्य सेवालाई सुदृढिकरण, व्यवस्थापन एवं विस्तार गर्दै लगिने छ । साथै नगर क्षेत्र भित्रको प्रत्येक वडामा शहरी स्वास्थ्य क्लिनिकको व्यवस्था गरिने छ ।
५. स्वास्थ्य चौकीहरूबाट प्रदान गरिने सेवामा प्रभाकारीता ल्याउन स्वास्थ्य चौकीहरूको प्राविधिक तथा भौतिक सुधार गर्दै लगिने छ ।
६. सिन्धुली अस्पताललाई एक उदाहरणीय अस्पतालका रूपमा विकास गर्न यसबाट प्रदान हुने सेवाहरूलाई स्तरीय बनाइने छ । यस क्रममा अस्पतालको आम्दानी तथा खर्चको व्यवस्थित अभिलेख राखिने छ ।
७. सडक दुर्घटनाबाट पिडित व्यक्तिहरूको रकम अभावका कारण उपचार हुन नसकी हुन सक्ने जोखिम कम गर्न सिन्धुली जिल्ला अस्पतालमा एक अक्षय कोषको व्यवस्था गरिने छ ।
८. नगरपालिका अन्तर्गत कार्यरत महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका र अन्य स्वयं सेविकाहरूको उत्प्रेरणाका लागि कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।

(भ) सरकारी तथा गैर सरकारी संघ/संस्था सम्बन्धी नीति :

१. नगरपालिकाको बजेट नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा विषयगत कार्यालय एवं अन्य सरकारी गैर सरकारी तथा नीजि क्षेत्रसँग समन्वय गरिने छ ।
२. कार्यक्रममा दोहोरो पन आउन नदिनका लागि नगरपालिका क्षेत्रमा कार्यक्रम संचालन गर्ने गैर सरकारी संघ/संस्थालाई कार्यक्रम संचालन गर्नु पूर्व नगरपालिकासँग स्वीकृति लिनु पर्ने व्यवस्था गरिने छ ।

(ज) विधेयक सम्बन्धी नीति :

१. नेपालको संविधान, संघीय ऐन, प्रदेश ऐनले प्रदान गरेको अधिकार वमोजिम आफ्नो कार्यक्षेत्र सँग सम्बन्धित विषयमा आवश्यक ऐन, नियम, कानून, कार्यविधि तथा मापदण्ड बनाई कार्यान्वयन गरिने छ ।
२. नगरपालिकाबाट सम्पादन गरिने कार्यहरु वा वितरण गरिने अनुदान/सहयोग सम्बन्धमा निश्चित मापदण्ड बनाई अगाडी बढिने छ ।

(ट) संस्कृति संरक्षण र पर्यटन विकास सम्बन्धी नीति :

१. साँस्कृतिक/धार्मिक ऐतिहासिक क्षेत्रको संरक्षण गर्ने नीति लिईने छ ।
२. सिन्धुलीगढी, कमलामाई, कालिमाई, सिद्धबाबा मन्दिर जस्ता पूरातात्विक एवं ऐतिहासिक र धार्मिक स्थलहरुको गुरु योजना तर्जुमा गरी गुरु योजना वमोजिमको कार्य अगाडी बढाइने छ ।
३. ऐतिहासिक सिन्धुलीगढीलाई जीवन्तता प्रदान गर्न विशेष कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
४. छोटो दूरीमा तराईको गर्मीबाट सोलाभन्ज्याङ्ग जस्तो शीतल स्थलमा पुग्न सकिने कारण पर्यटकीय आकर्षकका केन्द्रहरु बनाउन सकिने हुँदा निजी क्षेत्र समेतको सहकार्यमा स्तरीय होटल पार्क, पिकनिक स्पटहरुको स्थापना र विकास गर्दै लगिने छ ।

(ठ) कृषि विकास सम्बन्धी नीति :

१. कृषि क्षेत्रमा आधुनिकीकरण गर्दै यस कमलामाई नगरपालिकालाई कृषिमा आत्मनिर्भर पार्न कृषकहरुलाई समूहमा गर्ने तरकारी खेतीलाई कृषि प्राविधिकको उपलब्धता सहित प्रोत्साहन गरिने छ ।
२. दुध उत्पादनमा आत्म निर्भर बनाउन गाई र भैँसी पालन कृषकलाई दिदै आएको अनुदान रकमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
३. मासुमा आत्म निर्भर बनाउन यस भन्दा अगाडी दिइएको अनुदानलाई अझ बढाउदै र व्यवस्थित गराउदै लगिने छ । आधुनिक बधशालाको निर्माणमा जोड दिइने छ ।
४. खेती योग्य उर्वर जमिनलाई बाँभो नराख्न र खेतीवाली लगाई व्यवसायिक रुपमा अन्न तथा तरकारीमा आत्म निर्भर बनाउने नीति अबलम्बन गरिने छ ।
५. आगामी तीन वर्ष भित्र कृषिमा आत्म निर्भर बनाउनको लागि योजना साथ अगाडी बढाइने र कृषिलाई विशेष महत्वका साथ अगाडी बढाइने छ ।
६. कृषकहरुले उत्पादन गरेका कृषिजन्य उत्पादनलाई उचित बजारीकरणको व्यवस्था मिलाइने छ ।

(ड) कलकारखाना एवं उद्योग सम्बन्धी नीति :

१. यस कमलामाई नगरपालिका भित्र रहेका साना घरेलु उद्योगलाई प्रोत्साहन गर्दै आगामी दिनमा यस नगरपालिकामा उद्योगको क्षेत्रमा लगानी बढाई उद्योगीहरूलाई प्रोत्साहन गर्न लगानी सम्मेलनको नीति लिइएको छ ।
२. स्वदेश तथा विदेशमा रहेका युवाहरूलाई लक्षित गरी युवाले संचालन गरेका कार्यक्रमलाई सामुहिक रूपमा आवद्ध गराई अनुदान दिने व्यवस्था गरिने छ ।
३. स्थानीय स्तरमा रोजगारी सृजना गर्ने प्रकृतिका योजनाहरूलाई थप प्रोत्साहन र सहयोग उपलब्ध गराइने छ ।
४. उद्योग तथा कलकारखानामा कार्य गर्ने मजदुरहरूको हकहित प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्य अगाडी बढाइने छ ।

(ढ) विविध नीति :

१. नगरपालिका क्षेत्र भित्र व्यवसायिक, आवासीय, संस्थागत, औद्योगिक, कृषि क्षेत्र निर्धारण गर्नको लागि भू-उपयोग योजना (Land Use Plan) तयार गर्न आवश्यक प्रकृया अगाडी बढाइने छ ।
२. भुकम्प पिडितका लागि छिटो र सरल ढंगले घर निर्माण गर्ने नीति लिइने छ ।
३. लैङ्गिक समानताका लागि रणनीतिक योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
४. भुकम्प पिडितका लागि थप राहत र सहयोगका कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ । भुकम्प पिडितले प्राप्त गर्ने अनुदानको रकममा सहजता ल्याउनका लागि थप पहल गरिने छ ।
५. लामो समयदेखि ऐलानी प्रति जमिनमा बसोबास गरेका घरपरिवारको व्यवस्थित बसोबासका लागि पहल गरिने छ ।